



مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

بسمه تعالی
امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۹

پاسفنامه مدارس قم

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

پایه :	۱	موضوع :	منطق ۱
تاریخ :	۸۹/۳/۲۰	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: آموزش منطق، تألیف استاد مطهری

یک سؤال اختیاری است، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود - هر سؤال ۲ نمره

۱. خطای در تفکر معلول چه عواملی می‌تواند باشد؟ ۲۹ (ع: ۱: د: ۲)

معلول دو عامل است: ۱. خطا و فساد مقدمات. ۲. خطا و فساد در شکل و چینش مقدمات.

۲. تصوّر و تصدیق را تعریف کنید. ۳۷ (ع: ۱: د: ۱)

گاهی ذهن ما به وجود نسبت یا عدم نسبتی حکم می‌کند که تصدیق نام دارد و گاهی حکم نمی‌کند بلکه اموری را بدون حکم و قضاوت در ذهن حاضر می‌کند و این کار تصور نام دارد.

۳. رابطه کلی‌های زیر را معین کنید. ۴۴ (ع: ۱: د: ۱)

ا. انسان و درخت: ج. تباین

ب. ناطق و تعجب کننده: ج. تساوی

ج. کاتب و حیوان: ج. عموم و خصوص مطلق

د. سیاه و سفید: ج. عموم و خصوص من وجه

۴. حدّ تام و رسم تام را با ذکر مثال توضیح دهید. ۵۳ (ع: ۱: د: ۲)

حد تام: اگر بتوانیم به کنه ذات شیء پی ببریم یعنی اجزاء ماهیت شیء را که اجناس و فصول است تشخیص بدهیم و بیان کنیم به کاملترین تعریف دست یافته‌ایم که به آن حد تام گویند.

رسم تام: اگر به اجزاء ذات و ماهیت شیء درست نیابیم و فقط به احکام و عوارضی که شیء را از دیگر اشیاء جدا می‌کند دست پیدا کنیم به آن رسم تام گویند مانند: آن حیوان ضاحک است.

۵. اقسام مرکّب را نام برده، در ضمن مثال، هریک را تعریف کنید. ۵۷ (ع: ۱: د: ۲)

بر دو قسم است: تامّ و ناقص.

مرکّب تامّ آن است که بیان یک کننده یک مقصود کامل است به گونه‌ای که سکوت بر آن صحیح باشد. مثال: علی به بازار رفت.

مرکّب ناقص آن است که بیان کننده مقصود کامل نیست و سکوت بر آن صحیح نمی‌باشد. مثال: اگر علی به بازار برود.

۶. فرق بین کلی به معنای «ما فیه یُنظر» و کلی به معنای «ما به یُنظر» چیست؟ ۶۶ (ع: ۲: د: ۲)

مراد از کلی به معنای «ما فیه یُنظر» خود کلی است بدون در نظر گرفتن افراد؛ ولی کلی به معنای «ما به یُنظر» چون آینه‌ای است که افراد به وسیله آن قصد می‌شود و حکم بر روی افراد می‌رود.

۷. عکس مستوی جملات زیر را بنویسید. ۸۴-۸۲ (ع: ۳: د: ۲)

- | | |
|-----------------------------|---------------------------|
| ا. هر گردویی گرد است: | ج. بعضی گردها گردو هستند: |
| ب. هیچ عاقلی پر حرف نیست: | ج. هیچ پرحرفی عاقل نیست. |
| ج. بعضی انسانها حیوانند: | ج. بعضی حیوانها انسانند. |
| د. بعضی سنگها حیوان نیستند: | ج. ندارد. |

۸. اقسام حجّت را نام برده، سیر ذهن در هر کدام را بنویسید. ۸۷ (ع: ۲: د: ۲)
سه گونه: ۱. تمثیل: جزئی به جزئی. ۲. استقراء: از جزئی به کلی. ۳. قیاس: کلی به جزئی.

۹. شکل اول از قیاس اقترانی حملی را تعریف کرده، شرایط آن را بنویسید. ۹۴ (ع: ۱: د: ۱)
حلاً وسط در صغری، محمول و در کبری، موضوع.
شرایط إنتاج: صغری موجب باشد و کبری کلی باشد.

۱۰. ا. مغالطه بر چند قسم است؟ ب. منشأ مغالطه در قیاس «در باز است و باز پرنده است؛ پس در پرنده است» چیست؟ ۱۳۸ (ع: ۱: د: ۳)
دو قسم است: لفظی و معنوی. منشأ این مغالطه لفظی است، که لفظ «باز» چون در صغری به یک معنا و در کبری به معنای دیگر آمده است، نتیجه نیز غلط شده است.

۱۱. قضیه حملیه و شرطیه را تعریف کرده، اقسام قضیه شرطیه را با ذکر مثال نام ببرید. ۶۳
قضیه حملیه قضیه‌ای که حکم به ثبوت چیزی برای چیزی شده است مثل آب هندوانه شیرین است.
قضیه شرطیه: قضیه‌ای که حکم شده به معلق بودن مفاد یک قضیه به مفاد قضیه دیگر.
قضیه شرطیه: منفصله: عدد یا جفت است یا طاق.
قضیه شرطیه متصله: هر وقت ابرها برق بزنند پس صدای رعد شنیده می‌شود.